

DIN ACTIVITATEA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN ÎN PRIMII ANI DUPĂ CONSTITUIRE

AUREL LOGHIN

Crescut din solul fertil al faptelor glorioase ale poporului român, strins legat de masele populare care, stînd stavilă de milenii tuturor năvălirilor, au constituit permanența noastră pe aceste pămînturi, Partidul Comunist Român s-a afirmat cu putere încă de la constituire în viața politică a României. „Crearea Partidului Comunist Român pe baza ideologiei marxist-leniniste — se subliniază în Programul P. C. R. — a marcat o etapă nouă, superioară, atît pe plan politic și ideologic, cît și organizatoric în mișcarea revoluționară din România, în dezvoltarea detașamentului de avangardă al clasei muncitoare, a dat un nou și puternic avînt luptelor politice și sociale desfășurate de masele largi populare din țara noastră¹.

Clasele dominante din România, simțind pericolul pe care-l reprezenta partidul comunist pentru dominația lor de clasă, au luat, de la început, cele mai teroriste măsuri, care au mers pînă la arestarea delegaților unui întreg congres, fapt nemaiîntîlnit în lume.

Situația creată după arestarea delegaților la Congresul de constituire, condițiile potrivnice desfășurării oricăror activități, rezultat al măsurilor represive luate de aparatul de stat burghez, au impus partidului comunist o serie de acțiuni rapide și hotărîte pentru realizarea conducerii organizate a clasei muncitoare și a întregului popor în lupta împotriva asupririi sociale. Pentru aceasta, principala sarcină care stătea în primii ani de după constituire în fața partidului de tip nou — Partidul Socialist Comunist, cum s-a numit scurt timp după constituire — era lupta pentru *consolidarea politică și organizatorică a rîndurilor sale*, pentru atragerea și organizarea maselor în lupta revoluționară.

Arestarea delegaților la Congresul din mai 1921 a împiedicat alegerea organelor centrale și adoptarea rezoluțiilor în problemele de deosebită însemnătate discutate acum. Faptul nu a putut însă zădărnici hotărîrea congresiștilor de a lua măsurile necesare pentru continuarea activității revoluționare. Intitulate secțiune socialistă, organizațiile partidului comunist din Galați,

¹ *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism*, Editura politică, București, 1975, p. 40.

Braşov, Cîmpina ş.a. desfăşurau o asiduă activitate revoluţionară, la care participau, pe lângă comunişti şi militanţi socialişti-centrişti. La Iaşi, prin crearea unui consiliu provizoriu, constituit din comunişti şi socialişti, partidul comunist se afirma în viaţa politică locală².

În luna septembrie, în înţelegere cu cei arestaţi, s-a ajuns la constituirea la Bucureşti a unui comitet de partid ilegal, cu misiunea de a reorganiza partidul pe baze legale³. În luna decembrie 1921, se alcătuieşte Comitetul provizoriu al secţiunii Bucureşti, compus din C. Ivănuş, M. Pauker şi N. Simulescu-Militaru. Tot în acest timp, cei trei militanţi, împreună cu M. Macavei, L. D. Pătrăşcanu şi un activist neidentificat, cu numele conspirativ de Leontiev⁴, au alcătuit Comitetul Executiv Provizoriu care a condus munca partidului pînă la cel de al doilea Congres.

Realizarea consolidării politice şi organizatorice a partidului impunea, mai întîi, reconstituirea organizaţiilor sale legale, clarificarea politico-organizatorică a poziţiei faţă de alte curente din mişcarea muncitorească, reapariţia ziarului „Socialismul“, suspendat o dată cu arestarea delegaţilor la Congres, reorganizarea sindicatelor pe baze revoluţionare, crearea organizaţiei comuniste de tineret, intensificarea acţiunii pentru deşurarea înscenării judiciare şi pentru amnistie politică, militară şi agrară.

Înfruntînd persecuţiile şi regimul de teroare al inchişorii, comuniştii şi-au organizat astfel activitatea încît să asigure, înainte de toate, reapariţia ziarului „Socialismul“ prin care să se poată realiza legătura cu masele. Faptul era cu atît mai imperios, cu cît ziarul „Tineretul socialist“, care, înfruntînd cenzura, dusese o serioasă campanie de susţinere a luptei partidului, nu mai putea face faţă obligaţiilor mereu crescînde ale muncii de partid.

Cu toată împotrivirea aparatului represiv, comuniştii au făcut ca la 14 decembrie 1921 să reapară ziarul „Socialismul“, marcîndu-se astfel, prin nr. 88, continuarea apariţiei lui. În articolul intitulat: *Am reapărut*, deşi cenzurat, se arată că „ziarul „Socialismul“, reapare pentru a grupa şi ordona în jurul lui toată muncitorimea conştientă de interesele ei de clasă, pentru a îndruma şi îndemna pînă şi în secţiunile cele mai îndepărtate, acţiunea de organizare şi de educare a proletariatului, pînă cînd sute de mii de muncitori vor intra în syndicate şi apoi în acţiunile politice ale partidului comunist“⁵.

În etapa respectivă, reorganizarea sindicatelor pe baze revoluţionare şi unificarea mişcărilor sindicale reprezentau unul dintre obiectivele principale în activitatea partidului comunist.

² A se vedea pe larg Marin C. Stănescu, *Secţiunea P.C.R. Iaşi în perioada anilor 1921-1924*, Virgil Smîrcea, *Lupta revoluţionară a organizaţiei P.C.R. Bucureşti în anii 1921-1924*, Florian Tănăsescu, *Activitatea revoluţionară a comuniştilor din Oltenia între anii 1921-1924*, în „Anale de istorie“ nr. 4/1972.

³ M. C. Stănescu, *Mişcarea muncitorească*.. p. 53.

⁴ *Ibidem*, p. 51.

⁵ „Socialismul“ nr. 88, din 14 decembrie 1921.

Lovită prin înăbușirea grevei din anul 1920, mișcarea sindicală trebuia refăcută pe baze revoluționare. Aceasta cu atât mai mult cu cât cercurile guvernante, prin „legea sindicatelor profesionale” din 1921, denumită după autorul ei „Legea Trancu-Iași”, care prevedea un sistem încâlcit de „acte, dovezi, aprobări, modificări, sentințe, apeluri, recursuri, termene” etc. etc., îngreuiau mult posibilitatea organizării. Dar, în pofida acestei situații, influența comuniștilor în rândurile sindicatelor creștea, fapt evidențiat de încercările de unificare a sindicatelor, ce s-au făcut la Conferința de la Ploiești (iunie 1920) și la Congresul de la Brașov (octombrie 1921), unitatea organizatorică a sindicatelor realizându-se la Congresul de la Sibiu (iunie 1922).

Paralel cu munca de organizare a sindicatelor, pentru atragerea lor de partea luptei revoluționare, partidul desfășura o vastă acțiune pentru propria-i organizare. În acest scop, comuniștii au folosit condițiile pe care burghezia a fost nevoită să le acorde în perioada alegerilor din 1922, când a trebuit să suprimе cenzura și starea de asediu. În noile condiții, conducerea provizorie a partidului a hotărât participarea la această campanie electorală. Acțiunea nu urmărea obținerea locurilor în parlament, ci noi posibilități de organizare, pentru atragerea maselor în înlăptuirea obiectivelor sale imediate. Astfel, conducerea provizorie, elaborind o serie de instrucțiuni ce au fost trimise apoi în întreaga țară, cerea „înființarea nucleelor comuniste”⁶ în fabrici, pe diferite proprietăți rurale, în garnizoane etc.

Folosind ziarul ca pe o tribună de afirmare a dezideratelor proprii, partidul comunist, în manifestul electoral din 17 februarie 1922⁷, afirmându-se ca un partid de luptă, ca un partid de acțiune cerea voturile tuturor acelor care nu așteaptă scăparea de la nimeni, ci care, prin propria lor putere, vor să izbindească. „*Partidul socialist-comunist*, pe toți cei pe cari îi cheamă la vot, îi cheamă în același timp la luptă”⁸.

O serie de libertăți, îngăduite în campania electorală, au fost folosite de partid pentru realizarea obiectivelor urmărite. Astfel, partidul a organizat mari întruniri, desfășurate în lunile februarie, martie ale anului 1922. Întrunirile, care se succed într-un număr impresionat, exprimă peste tot entuziasmul miilor de participanți.

Întrunirile organizate de partid în diferite cartiere¹⁰ ale Bucureștiului, în sălile „Grivița”, „Eforia”, „Dacia”, unde s-au adunat mii de muncitori¹¹, precum și în țară la Iași, Ploiești, Cîmpina etc., au demonstrat adeziunea

⁶ „Tineretul Socialist” nr. 8, din 25 septembrie 1921.

⁷ Prin nuclee trebuie înțelese grupele de partid compuse din 5—10 membri. Acestea s-au constituit însă mai târziu, în anii 1923, 1924, forma de organizare predominantă, în primii ani de activitate, constituind-o organizațiile de partid pe cartier.

⁸ Un alt manifest electoral a fost publicat la 27 februarie 1922.

⁹ *Documente de istoria partidului comunist și a mișcării muncitorești revoluționare din România (1921—1924)*, Editura politică, București, 1970, p. 147.

¹⁰ Arhiva C.C. al P.C.R., Colecția nr. 50, dosar nr. 1, f. 244, 246.

¹¹ *Loc. cit.*, f. 241, 242.

impresionantă a muncitorilor și a diferitor cetățeni la programul de luptă al comuniștilor.

Partidul a trecut, totodată, la anumite măsuri privind organizațiile sale. Prin Comitetul executiv provizoriu al secțiunii București s-a convocat, la 12 februarie 1922, o adunare generală la care s-a hotărât cooptarea în comitet a delegaților din toată țara, ceea ce exprimă un vădit pas spre centralizarea activității. Alte puncte majore ale adunării priveau precizarea sarcinilor activității concrete, pe grupuri, urmărindu-se *întărirea nucleului de partid* ca organizație pe care trebuia să se bazeze întreaga activitate. S-a insistat, de asemenea, asupra dezvoltării criticii și autocriticii ca metodă de lucru, asupra întăririi democrației interne de partid, asupra centralismului democratic. La începutul lunii martie, partidul și-a expus programul său de acțiune, cu privire la organizarea pe care o vedea bazată pe o disciplină severă, pe realizarea frontului unit al proletariatului.

Conștient de rolul tineretului ca sprijin important în lupta sa, partidul a acordat o însemnătate aparte problemelor organizării și atragerii lui în lupta împotriva claselor dominante.

Situat de la bun început pe poziții revoluționare¹², scoțind un ziar al său în condițiile cînd mișcării muncitorești i se luase, după arestarea delegațiilor la Congres, orice posibilitate de presă, tineretul și-a atras o îndrituită apreciere, într-un document de partid intitulat *Către tineretul muncitor din România*. Se sublinia, cu acest prilej, că, „într-o vreme cînd cuvîntul „organizare“ este o crimă împotriva siguranței statului, într-o asemenea vreme de neagră teroare scoaterea unui ziar socialist care să proclame cu hotărîre idealul nostru revoluționar este o faptă de înalt curaj, care va rămîne neuitată în istoria mișcării muncitorești din România”¹³.

Reorganizată pe baze legale în vara anului 1921, mișcarea revoluționară de tineret, condusă de un comitet provizoriu, a acționat cu hotărîre pentru consolidarea sa organizatorică, pentru apărarea intereselor specifice ale tineretului, pentru crearea unei organizații revoluționare, unice de tineret în România.

Ponderea tot mai mare pe care o avea tineretul în mișcarea comunistă a dus la extinderea muncii de atragere în rîndurile tineretului comunist a unui mare număr de muncitori, a tinerilor studioși, unde partidul organizează grupe de studenți, și în care, așa cum se arată în apelul tinerilor închiși la Jilava, se manifestă „o sete neînbătută de ideal, doarme o putere generoasă de luptă și de sacrificiu”¹⁴.

Aceste acțiuni, la care se adaugă conferințele organizațiilor tineretului din vechiul regat, cu invitați din celelalte provincii ale țării, au pregătit conferința care s-a ținut la București, la 19–20 martie 1922. Avînd ca pro-

¹² Uniunea Tineretului Socialist din România a primit, în anul 1924, denumirea oficială de Uniunea Tineretului Comunist. Odată cu ilegalizarea Partidului Comunist a fost ilegalizată și Uniunea Tineretului Comunist.

¹³ *Documente...* p. 109.

¹⁴ *Ibidem*, p. 110.

blemă centrală reorganizarea și unificarea mișcării tineretului pe principiile revoluționar-comuniste, precum și pregătirea congresului unde urma să se voteze statutele organizațiilor de tineret, Conferința a lansat un apel către muncitorimea tină din România, chemind-o la reorganizare. S-a creat astfel organizația revoluționară unică de tineret din România.

Elaborând un regulament de organizare a tineretului socialist din România, instrucțiuni pentru activitatea membrilor cercurilor locale și comitetelor locale, organizația revoluționară de tineret, îndrumată și ajutată de partid, și-a sporit în scurt timp rindurile. La numai un an de la reparația ziarului „Tineretul Socialist”, numărul membrilor organizației revoluționare de tineret crescuse de peste 30 ori¹⁵. Aceste succese au făcut ca burghezia să-și îndrepte persecuțiile împotriva tineretului. Dar, diferitele măsuri prin care se încerca să-l îndepărteze de partid, să-l dezorienteze, nu au reușit. Tineretul revoluționar a mers tot mai unit, în toate marile sale acțiuni, alături de partid.

Noile succese ale activității revoluționare a partidului și tineretului, numeroasele acțiuni ale maselor largi populare, la care s-a adăugat și protestul a numeroși oameni de bună credință, au presat guvernul liberal să promită judecarea procesului delegaților arestați cu prilejul Congresului de constituire.

Cu toate protestele, cu toate argumentele avocaților, care demonstau că acest proces nu trebuie judecat de către justiția militară, guvernul liberal, pentru a fi mai sigur, a încredințat totuși acest proces justiției militare¹⁶.

Început la 23 ianuarie 1922, procesul este denumit de ziarul „Socialismul” pentru semnificația sa „procesul între clasa muncitoare și oligarhia stăpinitoare”. El s-a desfășurat în sala cercului subofiterilor din str. Uranus (Dealul Spirii), cu ușile închise, în condiții de incredibilă teroare, care a mers pînă la maltratarea acuzaților în sala de ședințe.

Prin atitudinea fermă, prin justețea cauzei și argumentelor, care dezvăluiau regimul de injustiție și opresiune al burgheziei, comuniștii au demascat învinuirile și falsurile folosite împotriva lor.

Deși nu voia să se recunoască înfrînt, guvernul a fost nevoit, în fața presiunii maselor muncitoare, a opiniei publice interne și internaționale, să acorde amnistia, ceea ce reprezenta o victorie a comuniștilor asupra guvernului liberal, care încenase procesul.

Cu toate că, în urma amnistiei, care elibera peste 200 de luptători comuniști, în temniță mai rămîneau 44 de comuniști, condamnați la ani grei de închisoare, procesul din Dealul Spirii, soldat cu un adevărat eșec pentru cercurile guvernante, a constituit una din marile victorii din istoria partidului.

Succesele obținute, care demonstau durabilitatea principiilor comuniste, puterea de organizare și influența lor asupra maselor, au sporit represiunile cercurilor guvernante. Astfel, partidul a întâmpinat serioase împotriviri din partea Ministerului de interne în convocarea conferinței ce urma să se țină legal în martie sau aprilie 1922, imperios necesară activității de organizare și consolidare. Piedicile priveau exclusiv partidul comunist, deoarece, după alegeri, guvernul interzisese din nou adunările publice, admise

¹⁵ „Tineretul Socialist” nr. 31, din februarie 1922.

¹⁶ *Documente...* p. 127.

însă tacit celorlalte partide¹⁷. Ziarul „Socialismul” arăta că guvernul liberal, încercînd să oprească dreptul de întrunire al comuniștilor, se temea de cuvîntul lor, deoarece știa bine că „Partidul Socialist Comunist este singurul care, chiar după alegeri, cheamă muncitorii la discuția publică a situației politice”¹⁸.

În ciuda manevrelor de tot felul, răspunzînd noii convocări, delegați din toată țara sosesc la București, hotărîți să țină conferința și fără aprobarea guvernului. Adunați acasă la Mihail Macavei, membru al conducerii provizorii a partidului, așteptînd aprobarea guvernului, ei erau hotărîți ca, în caz că nu vor obține autorizația, să țină conferința în secret. Erau reprezentanți ai secțiilor din București, Cluj, Iași, Ploiești, Turnu Severin, Constanța, Craiova, Buzău ș.a. precum și un reprezentant al tineretului.

Tergiversînd problema aprobării, pînă în ziua conferinței, guvernul, nerăspunzînd nici afirmativ nici negativ, interzicea, în fapt, ținerea ei. Ziarul „Socialismul” dezvăluie manevra, arătînd că „guvernul, după ce prin șicane mărunte ne-a silit să amînăm cu o zi și jumătate conferința, ne-a interzis în ultimul moment ținerea ei. Astfel, guvernul vrea să desființeze cu mijloace *pașnice* partidul nostru”¹⁹. Conferința are loc însă, așa cum conveniseră, de la început delegații, într-o casă particulară. Cu acest prilej s-a hotărît ca actuala conducere provizorie să-și ducă munca pînă la o viitoare conferință mai larg reprezentată, pentru care trebuiau începute pregătirile. Tot acum, Comitetul Executiv Provizoriu a primit misiunea să publice un document prin care să se arate masele țelurile de luptă ale comuniștilor.

Desfășurarea lucrărilor conferinței demonstra încă o dată respectarea fermă a hotărîrilor Congresului din mai 1921, necesitatea disciplinei de partid.

În activitatea desfășurată de P.C.R. pentru consolidarea sa politică și organizatorică, sărbătorirea zilei de 1 Mai a anului 1922 a constituit o nouă și puternică acțiune de masă, condusă de partid. Cu toate că siguranța dăduse ordin să nu se admită manifestații cu lozinci socialiste sau cu steaguri roșii pe străzile orașului, comuniștii au chemat masele să participe la manifestația de 1 Mai sub lozinca „pentru opt ore de muncă, intrarea guvernului în legalitate și pace cu toate popoarele”²⁰. Partidul chema, astfel, proletariatul român să sărbătorească ziua de 1 Mai, manifestînd pentru organizare în sindicatele unite ale întregii țări, pentru că numai unirea reprezintă o forță pe care nimeni nu o va putea înfrînge²¹. Participanții la manifestații urmau să demonstreze, de 1 Mai, de asemenea, sub lozinca *Libertate pentru închiișii noștri, amnistie generală pentru toți deținuții politici civili și militari*²², ajutorarea celor închiiși.

Acțiune de largi proporții, care cerea spirit de inițiativă, perseverență și fermitate, lupta partidului pentru continuă sa întărire organizatorică a impus inițierea și constituirea grupelor de propagandiști în diferite centre

¹⁷ „Socialismul” nr. 139, din 7 aprilie 1922.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ *Ibidem*, nr. 141, din 14 aprilie 1922.

²⁰ Arhiva C.C. al P.C.R., Colecția nr. 50, dosar 33, fila 31.

²¹ *Documente...* p. 208.

²² *Ibidem*.

muncitorești. În munca de consolidare organizatorică și de clarificare ideologică s-au distins cunoscuții activiști ai partidului Gheorghe Cristescu, Lucrețiu Pătrășcanu, Timotei Marin, Al. Dăbrogeanu-Gherea, D. Fabian, G. M. Vasilescu, N. Popescu-Doreanu și mulți alții. Prestigiul și influența partidului se poate observa din măsurile luate de directorul general al siguranței, care a dispus trimiterea unor telegrame cifrate în toată țara, pentru a opri orice întruniri la care ar urma să ia parte comuniștii eliberați în urma amnistiei²³.

Paralel cu activitatea desfășurată în centrele industriale, comuniștii duceau munca de lămurire și atragere a maselor țărănești, fapt sesizat de siguranță, care informa că în fiecare duminică, sărbătoare și în zilele cind vin țărani la Obor, comuniștii se postează la barierele orașului și distribuie gratuit sătenilor, care vin sau pleacă din București, numere vechi din ziarul „Socialismul” care se ocupă de chestiunea agrară și de altele care îi interesează²⁴.

Partidul duce, în aceeași perioadă, o intensă activitate în rindurile intelectualilor, căroră le recomandă să intre în învățământ sau în diferite servicii publice, pentru a influența aceste categorii sociale²⁵. O atenție aparte s-a acordat și tineretului studențesc a cărui reorganizare s-a realizat printr-o întrunire publică ce a avut loc la București²⁶.

În sindicate, comuniștii, intensifică munca de recrutare a noi membri, care să ducă lupta hotărâtă pentru recunoașterea revendicărilor muncitorimii. Comuniștii desfășoară, tot acum, o activitate febrilă în rindurile celor mai diverse categorii sociale.

În fața succeselor obținute în acțiunea de atragere a maselor pentru cauza revoluționară, se simțea nevoia convocării unei conferințe sau consfătuiri care să analizeze rezultatele pe țărîmul organizării, problemele legate de unitatea partidului și sarcinile de viitor în aceste domenii.

Știind că această consfătuire nu va fi autorizată de guvern, conducerea provizorie a hotărît, de la bun început, să se desfășoare conspirativ, într-o casă particulară, fapt realizat la începutul lunii iulie 1922, la București. Pentru a deruta siguranța s-a convenit ca data să fie anunțată aproximativ.

După consfătuire, care a contribuit la lămurirea unor probleme de tactică, s-a trecut la o și mai intensă muncă de organizare, la întărirea organizațiilor locale, la pregătirea unei conferințe pe țară, care urma să discute problemele construcției de partid și să aprobe statutul, să orienteze prin noi măsuri munca de atragere a maselor la lupta împotriva claselor dominante. Astfel, în vederea pregătirii acestei conferințe, comuniștii și-au consolidat organizațiile de partid din București, unde, în luna iulie 1922 existau 36 grupe în diferite cartiere și străzi ca : Grivița, Grand, Matache Măcelaru, Filantropia, Văcărești, Cărămidari, Șerban Vodă, Băneasa, Caracaș, Sfintii Apostoli etc.²⁷ și din întreaga țară, prin întărirea nucleelor de partid, în special în centrele muncitorești din Valea Prahovei. Aici, partidul comunist se bucura de o mare influență la Cimpina, Băicoi, Buștenari, Țîntea, Moreni etc.²⁸. Partidul Comu-

²³ Arhiva C.C. al P.C.R., Colecția nr. 50, dosar nr. 33, f. 78.

²⁴ Loc. cit., Colecția nr. 50, dosar nr. 1, f. 377.

²⁵ Loc. cit., Colecția nr. 50, dosar nr. 33, f. 275.

²⁶ Ibidem, f. 86.

²⁷ Ibidem, f. 125.

²⁸ Ibidem, dosar nr. 4628, f. 316.

nist Român a trecut, în același timp, la organizarea în toate provinciile a cursurilor teoretice de pregătire ideologică, conferințe cu teme de economie politică marxistă etc.

Îngrijorată de creșterea prestigiului partidului comunist, siguranța notează acțiunile comuniștilor: „toți capii nuclelor au înființat grupe în provincie și activează foarte mult. Ploieștiul și Valea Prahovei are grupe formate. Craiova, Turnu Severin, Brăila, Galați merg mînă în mînă cu cei din București... În Transilvania merge foarte bine cu formarea grupelor”²⁹, iar cu privire la Galați se arată că „mișcarea muncitorească gălățeană a fost considerată de centrul comunist din București ca cea mai importantă din țară și, pentru intensificarea propagandei, centrul trimite aici pe cei mai populari fruntași comuniști”³⁰.

Continuind acțiunea de consolidare organizatorică, partidul comunist a înregistrat succese în întreaga țară, alăturându-i-se organizații importante ca acelea de la Iași, Tg. Mureș, Brașov, Cluj ș.a. La 14 mai 1922, organizația de la Iași arată adeziunea față de partid declarînd că „Iașul muncitoresc, cu sufletul împăcat are convingerea că în Țara Românească nu există decît un singur partid muncitoresc puternic, singurul reprezentant al proletariatului, Partidul Comunist”³¹.

În perioada iulie-septembrie 1922, alte realizări ale partidului consolidează pozițiile sale: atragerea muncitorilor în activitatea revoluționară din cadrul sindicatelor, influențarea și atragerea diverselor asociații artistice, sportive și culturale³² de partea aspirațiilor de dreptate și libertate socială promovate de comuniști.

În ciuda acțiunilor guvernului liberal, care, deși, nu avusese curajul să ilegalizeze Partidul Comunist, folosisese autoritățile în subordine pentru a împiedica orice activitate comunistă, partidul a reușit să-și strîngă rîndurile, să creeze în toată țara puternice organizații, să editeze un ziar prin care să se adreseze maselor, să ducă o luptă susținută pentru revoluționarea sindicatelor, pentru atragerea tineretului în activitatea revoluționară.

Partidul Comunist a reușit astfel, datorită apărării intereselor maselor muncitoare să ciștige stima și încrederea acestora. Folosind principiile marxist-leniniste, legile de dezvoltare a societății, comuniștii au demonstrat întregului popor că singura cale dreaptă pentru îmbunătățirea situației celor ce muncesc este lupta deschisă împotriva claselor dominante.

Activitatea desfășurată de P.C.R. în primii ani după constituire apare pregnant expresivă pentru capacitatea Partidului Comunist de a fi știut să organizeze multiple acțiuni menite să asigure legăturile sale cu masele. Partidul a acționat acum pentru constituirea și întărirea organizațiilor sale care aveau să sprijine procesul de educare ideologică a membrilor de partid, a izbutit, cu toate piedicile ivite, să organizeze acțiuni importante, conferințe și consfătuiri în care s-au trasat programe imediate de acțiune, pentru formarea frontului unic, pentru organizarea tineretului etc.

²⁹ *Ibidem*, dosar nr. 35, f. 132.

³⁰ *Ibidem*, dosar nr. 42, f. 4–5.

³¹ „Iașul socialist” nr. 149, din 21 mai 1922.

³² Arhiva C.C. al P.C.R., Colecția nr. 50, dosar nr. 1217, f. 11.

Partidul a reușit acum să desfășoare o intensă activitate în mijlocul țărănimii, intelectualității, precum și a altor pături sociale, să atragă diferite asociații cu caracter democratic de partea sa, să demaște farsa judiciară din Dealul Spirii și să obțină amnistia.

În aceste condiții, Congresul al II-lea al P.C.R. din anul 1922, a abordat printre problemele principale, întărirea rindurilor sale și atragerea maselor în lupta revoluționară. Alte probleme ridicate la Congres, cit și activitatea desfășurată ulterior exprimau o nouă etapă a maturizării ideologice și politice a Partidului Comunist Român și a clasei noastre muncitoare.

Succesele obținute de P.C.R., adesea cu imense sacrificii, în procesul consolidării politice și organizatorice, în lupta împotriva asupririi sociale au plasat Partidul Comunist Român în ansamblul vieții politice postbelice ca pe un partid de avangardă, un partid unit, cu largă sferă de activitate în întreaga țară. Acest fapt a înruiat importante mutații în constelația de partide și grupări politice, destul de numeroase, a determinat polarizarea în jurul partidului comunist a elementelor democratice, progresiste, interesate vital în transformări structurale.

Spunându-și cu autoritate cuvîntul în toate problemele vieții politice românești postbelice, Partidul Comunist Român s-a dovedit a fi principala forță capabilă să antreneze și să conducă masele muncitoare, precum și alte pături sociale în lupta împotriva claselor dominante. Continuator al nobilelor tradiții revoluționare ale clasei muncitoare, ale poporului nostru, „Partidul Comunist Român, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a indentificat întru totul cu năzuințele întregii națiuni, fiind primul partid politic din România care și-a făcut un titlu de onoare din lupta pentru dezvoltarea economico-socială a țării, pentru întărirea independenței și suveranității naționale, pentru o viață mai bună și îmbelșugată a întregului popor”³¹.

Acționînd hotărît împotriva asupririi, dînd dovezi de înalt patriotism, Partidul Comunist Român și-a dobîndit stîmă și încrederea datorită identificării sale cu interesele celor ce muncesc, legăturilor sale tot mai strînse cu clasa muncitoare, cu destinul patriei.

L'ACTIVITÉ DU PARTI COMMUNISTE ROUMAIN DANS SES PREMIÈRES ANNÉES APRÈS SA CRÉATION

R é s u m é

Le Parti Communiste Roumain s'était constitué par la transformation du Parti Socialiste, pendant le Congrès de mai 1921.

Vers la fin des travaux du Congrès, les autorités bourgeoises de la Roumanie avaient arrêté abusivement les participants. Le Parti a continué d'exister sous le nom de Parti Communiste Socialiste. Dans des conditions difficiles, le Parti Communiste Socialiste avait réorganisé son activité sur des nouvelles bases, et peu de temps plus tard, il a réussi s'imposer comme la force politique d'avantgarde.

³¹ Nicolae Ceaușescu, *Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român*, Editura politică, București, 1974, p. 102.

L'arrestation des participants au Congrès eut lieu avant que ceux-ci puissent élire l'organ central et adopter le statut.

Dans des conditions données, on a créé un Comité Central Exécutif Provisoire pour diriger son activité, jusqu'au II-ème Congrès (Octobre 1922).

L'auteur discute en détail les difficultés de cette époque, les obstacles créés par les autorités, c'est pourquoi l'activité organisatrice est devenue très difficile. On ajoutait aussi la manque d'expérience, dans les conditions d'une nouvelle orientation.

Le Parti a réussi réorganiser l'activité de la jeunesse et des syndicats en imprimant à ceux deux organisations de masse une direction révolutionnaire fondée sur l'enseignement marxiste-léniniste.

Le Parti Communiste avait activé pour la création des nouvelles organisations et pour leur consolidation. On a intensifié aussi le travail idéologique parmi les membres du Parti et on a élargi son activité en usines, parmi les paysans, intellectuels et autre catégorie de citoyens.

Après le II-ème Congrès durant lequel on avait élu le Comité Central et s'est adopté son Statut, l'activité du Parti Communiste Roumain s'intensifie, ses actes dénotent une maturité idéologique remarquable.

L'activité du Parti Communiste Roumain s'inscrit dans le contexte social-économique de La Roumanie.